

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Romualda Spyt

Protokolant Edyta Jastrzębska

w sprawie z powództwa Ż. B. i in.

przeciwko Izbie Administracji Skarbowej w K.

o niewypłaconą część odprawy pieniężnej,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 7
marca 2019 r.,

zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Okręgowego - Sądu
Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K.

z dnia 29 października 2018 r., sygn. akt V Pa (...),

odmawia podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 20 lutego 2018 r. zasądził od Izby
Administracji Skarbowej w K. na rzecz powodów Ż. B. i in.

kwoty od 5.535,30 zł do 28.406 zł tytułem niewypłaconej części odprawy
pieniężnej oraz koszty procesu.

Sąd ten ustalił, że powodowie byli zatrudnieni odpowiednio w Pierwszym lub
Drugim Urzędzie Skarbowym w K., Urzędzie Skarbowym w J., w Izbie Skarbowej w

K., w Urzędzie Kontroli Skarbowej w K. - w pełnym wymiarze czasu pracy ze stażem odpowiednio od 9 do 34 pełnych lat zatrudnienia. W związku z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.; dalej jako ustawa wprowadzająca ustawę o KAS) powodowie stali się pracownikami Izby Administracji Skarbowej w K., gdzie byli zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy. Do dnia 31 maja 2017 r. powodowie nie otrzymali od nowego pracodawcy propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia i z dniem 31 sierpnia 2017 r. ich stosunki pracy wygasły na podstawie art. 170 ust. 1 pkt 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS. Pozwana nie przeprowadziła procedury wymaganej przy zwolnieniu grupowym pracowników, tj. m.in. nie powiadomiła o tym fakcie Powiatowego Urzędu Pracy w K., nie przeprowadziła też konsultacji z działającymi u niej związkami zawodowymi. Na skutek wygaśnięcia stosunków pracy pozwana wypłaciła powodom odprawy pieniężne w wysokości dwu- lub trzymiesięcznego wynagrodzenia, powołując się na art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1969 ze zm.; dalej jako ustawa o zwolnieniach grupowych). Powodowie wzywali pozwaną do zapłacenia na ich rzecz niewypłaconej, wymagalnej części odprawy związanej z wygaśnięciem stosunku pracy na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1799 ze zm.), jednakże bezskutecznie, co skutkowało złożeniem powództw w niniejszej sprawie.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne, wywodząc że zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy, o której mowa w art. 1, wygasają: 1) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r. nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby; 2) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym

pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

Strona pozwana twierdziła, że w przypadku spełnienia wskazanych warunków pracownikom, których stosunki pracy wygasły z dniem 31 sierpnia 2017 r., przysługuje odprawa pieniężna na podstawie art. 8 ustawy o zwolnieniach grupowych. Jednakże w ocenie Sądu, wskazana ustawa nie ma zastosowania w niniejszym sporze, albowiem ustawa wprowadzająca ustawę o KAS zawiera w tym zakresie odpowiednie uregulowania i odsyła do ustawy o Służbie Celnej, która - jak słusznie podnosiła strona powodowa - stanowi pełną i szczególną regulację w kwestii odpraw pieniężnych, która została wprost wskazana w nowej ustawie. Z art. 170 ust. 4 i 4a ustawy wprowadzającej ustawę o KAS wynika, że w przypadku, o którym mowa w ust. 1, pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3, tj. ustawy o Służbie Celnej, chyba że nabyli oni już prawo do odprawy przysługującej w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy. Tymczasem według art. 163 ust. 1 i 2 ustawy o Służbie Celnej funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości trzymiesięcznego uposażenia. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% miesięcznego uposażenia za każdy pełny rok pełnienia służby ponad 5 lat nieprzerwanej służby, nie więcej niż do wysokości sześciomiesięcznego uposażenia, a do okresu służby, o którym mowa w ust. 1, wlicza się poprzednie zakończone okresy służby lub zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. Powyższe przepisy mają także zastosowanie do funkcjonariuszy służby stałej, zwolnionych ze służby w związku ze zniesieniem lub reorganizacją jednostki organizacyjnej zgodnie z dyspozycją art. 163 ust. 4 w/w ustawy.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji powodom jako pracownikom, których stosunek pracy wygasł z dniem 31 sierpnia 2017 r., na skutek nieotrzymania pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby w terminie do dnia 31 maja 2017 r., a wszystko to w związku z reorganizacją jednostki

organizacyjnej, w której byli zatrudnieni oraz biorąc pod uwagę ich staż pracy w pozwanej, należna jest odprawa wraz ze stosownym dodatkiem, o której mowa w uchylonej ustawie o Służbie Celnej, gdyż w zaistniałym stanie faktyczno-prawnym wystąpiły wszystkie przesłanki, o których mowa w art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS. Co prawda pozwana twierdziła, że zwrot odsyłający do art. 159 pkt 3 ustawy o Służbie Celnej nie jest odesłaniem *sensu stricto* i stanowi jedynie odesłanie statyczne, jednakże w ocenie Sądu Rejonowego takie stanowisko pozwanego powstało na potrzeby niniejszego postępowania i ma na celu uniknięcie spłacenia należnych zobowiązań. Znamienne jest, że nie zostało ono poparte żadną logiczną argumentacją i stanowi jedynie subiektywną i odosobnioną interpretację przepisów, które są oczywiste i klarowne. Sąd Rejonowy zgodził się z argumentacją powodów, którzy wskazali, iż pozwana dokonuje wybiórczej interpretacji przepisów ustawy, tak aby uzasadnić swoje działanie, czyli wypłacenie odpraw bez dodatków. Strona pozwana powołuje się na ustawę o zwolnieniach grupowych w kwestii wysokości należnej powodom odprawy, a jednocześnie pomija fakt, że odprawa z tej ustawy przysługuje pracownikom w przypadku zwolnień grupowych, o których mowa w art. 8 tej ustawy. Aby jednak można było mówić o zwolnieniach grupowych, pracodawca musi wypełnić stosowne przesłanki wskazane w art. 2 w/w ustawy, tj. jest on zobowiązany do przeprowadzenia konsultacji z działającymi u niego związkami zawodowymi oraz do poinformowania o zwolnieniach grupowych powiatowego urzędu pracy. Tymczasem pozwana nie wykazała, aby wypełniła wymagane przy zwolnieniach grupowych procedury, więc brak jest podstaw do stwierdzenia, że wygaśnięcie stosunków pracy powodów nastąpiło w ramach zwolnień grupowych. Skoro brak jest podstaw do uznania, że w rozważanej sprawie nastąpił proces zwolnień grupowych, to brak jest również podstaw do ustalania wysokości odpraw powodów na podstawie ustawy o zwolnieniach grupowych, która przewiduje odprawy właśnie w przypadku zwolnień grupowych, a w szczególnych przypadkach w przypadku zwolnień indywidualnych (art. 10), który również nie wystąpił w niniejszej sprawie. Konkludując, Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że stanowisko strony powodowej jest słuszne i zasadne, a zatem w przypadku obliczania wysokości odpraw zastosowanie winny mieć przepisy ustawy o Służbie Celnej, a to na podstawie

art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS. Wszystko to skutkowało zasądzeniem od Izby Administracji Skarbowej w K. na rzecz powodów żądanych przez nich kwot odpraw wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności, tj. od dnia 1 września 2017 r. do dnia zapłaty.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego wywiodła pozwana, zarzucając naruszenie: 1. art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS - przez nieprawidłową jego wykładnię, tj. błędne ustalenie przez Sąd Rejonowy rzeczywistego znaczenia norm prawnych zawartych w art. 170 ust. 4 i przez to nieuprawnione przyjęcie, że przepis ten stanowi właściwe odesłanie merytoryczne, tj. bezpośrednio i wprost odsyła do stosowania w tej sprawie uchylonej ustawy o Służbie Celnej, aby właśnie w niej znaleźć rozwiązanie merytoryczne - wskazujące na wysokość odprawy pieniężnej dla pracownika, którego stosunek pracy wygasł na podstawie art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS; 2. art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, przez nieprawidłową jego wykładnię, tj. błędne ustalenie przez Sąd Rejonowy rzeczywistego znaczenia norm prawnych zawartych w tym przepisie, przez przyjęcie, że przepis ten stanowi materialnoprawną podstawę zasądzanego roszczenia; 3. art. 163 (ust. 1-4) uchylonej ustawy o Służbie Celnej - przez jego nieuprawnione zastosowanie i błędne przyjęcie przez Sąd Rejonowy - wbrew przepisom określającym zasady konstruowania i interpretowania przepisów odsyłających, które zostały określone w rozporządzeniu Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie Zasad Techniki Prawodawczej (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 283), że: nieobowiązujący w dniu nabycia przez powodów roszczenia do odprawy pieniężnej (z przyczyn niedotyczących pracownika), przepis stanowi merytoryczną i obowiązującą podstawę do ustalania wysokości oraz wypłaty odprawy pieniężnej dla pracownika, którego stosunek pracy wygasł na podstawie art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS; 4. art. 8 ustawy o zwolnieniach grupowych - przez nieprawidłową jego wykładnię i przez to nieuprawnione przyjęcie w zaskarżonym wyroku, że przepis ten nie ma w tej sprawie zastosowania.

Pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie wszystkich powództw oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych,

a także o zwrot spełnionego świadczenia, tj. kwot, co do których nadano rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd Okręgowy w K., rozpoznając apelację od wyroku Sądu Rejonowego, uznał, że w sprawie wyłoniło się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy, a to art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS w zw. z art. 163 ustawy o Służbie Celnej w kwestii, czy przepisy te stanowią podstawę przyznania i wyliczania odpraw pieniężnych pracownikom byłych jednostek skarbowych, których stosunki pracy wygasły z dniem 31 sierpnia 2017 r. w związku z brakiem propozycji zatrudnienia do dnia 30 maja 2017 r., czy taka odprawa przysługuje na podstawie art. 8 ustawy o zwolnieniach grupowych i postanowieniem z dnia 29 października 2018 r. przekazał je do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Analizując stanowiska stron i różne orzeczenia Sądów w analogicznych sprawach na terenie kraju, Sąd Okręgowy skłonił się w kierunku interpretacji spornych przepisów przedstawionych przez inne składy Sądu Okręgowego w K., przykładowo w sprawach V Pa 20/18 i V Pa 65/18, w których oddalono apelację od wyroków uwzględniających powództwo. W uzasadnieniu tych wyroków podniesiono, że z treści przepisu art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS wynika, że ustawodawca zarówno dla funkcjonariuszy, jak i pracowników przewidział świadczenia wyliczane w ten sam sposób, wskazując wprost na przepisy, które znajdą zastosowanie, tj. ustawę uchylaną w art. 159 pkt 3 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS.

Zarzuty apelacji prowadzą do skonstruowania takiej wykładni przepisu art. 170 ust. 4 powołanej ustawy, która jest sprzeczna z jego literalnym brzmieniem. Zauważyć należy, że w tej samej ustawie w art. 170 ust. 5 ustawodawca, wyłączając inną grupę zawodową, tj. urzędników służby cywilnej, z działania przepisów, wprost wskazał w treści art. 170 ust. 5, przepisy jakiej ustawy i w jakim zakresie znajdą zastosowanie, odwołując się do przepisów ustawy o służbie cywilnej. Gdyby zatem zamiarem ustawodawcy było zastosowanie w odniesieniu do pracowników Służby Celnej przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych, to legislator winien to uczynić. Brak jest jednak takiego odesłania dotyczącego tej grupy zawodowej w przepisie art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS.

Przepis ten uregulował kwestię odpraw w sposób szczególny, odrębny od przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych. Wskazuje on wprost, że w przypadku wygaśnięcia stosunków pracy oraz stosunków służbowych pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy uchylanej w art. 159 pkt 3 (o Służbie Celnej). Dlatego też wydaje się zasadne, by wysokość odprawy dla tych pracowników lub funkcjonariuszy była wyliczona według zasad przewidzianych w art. 163 ustawy o Służbie Celnej. Regulacja zawarta w treści art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS w zw. z art. 163 ustawy o Służbie Celnej stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych. Dotyczy ona właśnie wyłącznie grupy funkcjonariuszy i pracowników, którzy pełnili służbę lub byli zatrudnieni w zlikwidowanych albo zniesionych jednostkach organizacyjnych w związku z wejściem w życie z dniem 1 marca 2017 r. ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. W związku z przeprowadzoną reformą utraciły moc ustawa z dnia 8 września 1991 r. o kontroli skarbowej, ustawa z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych, ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, ustawa z dnia 10 lipca 2015 r. o administracji podatkowej (art. 159 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS). Izby administracji skarbowej formalnie stały się jednostkami organizacyjnymi KAS od 2 grudnia 2016 r. Wówczas na podstawie art. 160 ust. 2 i 3 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS nastąpiło przekształcenie izb skarbowych w izby administracji skarbowej. W praktyce oznaczało to wyłącznie zmianę nazwy urzędu obsługującego organ podatkowy.

Sąd Okręgowy podkreślił, że właśnie od dnia 1 marca 2017 r. ustawodawca przewidział konsolidację izby administracji skarbowej z izbą celną i urzędem kontroli skarbowej, dotychczas funkcjonującymi na obszarze tego samego województwa, przy jednoczesnym wejściu izby administracji skarbowej w prawa i obowiązki włączanych do niej jednostek oraz przy przejęciu należności i zobowiązań. Z tym dniem nastąpiło również zniesienie dyrektorów izb skarbowych oraz ustanowienie jako organu KAS dyrektora izby administracji skarbowej (art. 160 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 162 ust. 1 pkt 3 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS). W związku ze zmodyfikowaniem nazewnictwa izb administracji skarbowej

konieczne stało się wprowadzenie od 2 grudnia 2016 r. przepisami przejściowymi ustawy wprowadzającej ustawę o KAS zmian o charakterze dostosowawczym w tych aktach normatywnych, w których dotychczas używano określeń „izba skarbowa”. Dotyczyło to w szczególności ustaw ustrojowych, w tym ustawy o urzędach i izbach skarbowych oraz obowiązującej w części ustawy o administracji podatkowej (art. 27 pkt 1-2 raz art. 148 ust. 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS). Wyżej wymienione pojęcie zastąpiono terminem „izba administracji skarbowej”, wskazując że przy jej pomocy dyrektor izby skarbowej wykonuje przyznane mu ustawowo zadania. Utrzymano równocześnie zasadę konsolidacji izby administracji skarbowej z podległymi urzędami skarbowymi jako jednej jednostki organizacyjnej.

Sąd drugiej instancji wskazał, że w świetle wprowadzonych zmian uregulowania zawartego w art. 170 ust. 4 powoływanej ustawy nie można wiązać z treścią przepisów ustawy o zwolnieniach grupowych w zakresie odpraw i zasad ich wypłacania. Jest to szczególne uregulowanie odnoszące się wyłącznie do konkretnej sytuacji funkcjonariuszy lub pracowników likwidowanych urzędów albo zniesionych jednostek organizacyjnych wskazanych powyżej. Jest to więc uregulowanie odrębne od ogólnych przepisów obowiązujących w zakresie odpraw dla pracowników zwalnianych z przyczyn dotyczących pracodawcy.

Zgodnie z treścią art. 165 ust. 3 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, pracownicy zatrudnieni w izbach celnych oraz urzędach kontroli skarbowej oraz funkcjonariusze celni pełniący służbę w izbach celnych albo w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwego ds. finansów publicznych stają się z dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1, z zastrzeżeniem art. 170, odpowiednio pracownikami zatrudnionymi w jednostkach organizacyjnych Krajowej Administracji Skarbowej, zwanych dalej „jednostkami KAS”, albo funkcjonariuszami służby Celno-Skarbowej, zwanej dalej „funkcjonariuszami” pełniącymi służbę w jednostkach KAS i zachowują ciągłość pracy i służby. W sprawach wynikających ze stosunku pracy i stosunku służbowego stosuje się przepisy dotychczasowe. W świetle powołanego przepisu nie jest trafny zarzut apelacji, że przepisu art. 163 uchylonej ustawy o Służbie Celnej nie stosuje się do przypadków, o których mowa w art. 170 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS. Powodowie do dnia 31 maja

2017 r. nie otrzymali pisemnej propozycji określającej nowe warunki pracy, a więc zgodnie z treścią art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, ich stosunki pracy wygasły z dniem 31 sierpnia 2017 r. Z treści art. 165 ust. 3 ustawy wynika, że powodowie stali się z dniem 1 marca 2017 r. pracownikami strony pozwanej, z takim zastrzeżeniem wynikającym z art. 170 ust. 1, że w przypadku nieotrzymania propozycji nowych warunków zatrudnienia stosunek pracy wygasa i takim pracownikom oraz funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej w rozumieniu ustawy o Służbie Celnej. Treść tego przepisu należy więc rozumieć w ten sposób, że zarówno pracownikom, jak i funkcjonariuszom przysługują świadczenia należne odpowiednio w związku z likwidacją urzędu albo zniesieniem jednostki organizacyjnej. Tak więc świadczenie określone w przepisie art. 163 ustawy o Służbie Celnej przysługuje obu tym grupom, gdy ich stosunek pracy czy stosunek służbowy wygaś na skutek likwidacji urzędu albo zniesienia jednostki organizacyjnej. Ziściły się zatem przesłanki uprawniające powodów do otrzymania odprawy w wysokości określonej w art. 163 ust. 4 ustawy o Służbie Celnej (wygaśnięcie stosunku pracy i zniesienie jednostki organizacyjnej). Błędne zdaje się wobec tego powoływanie się przez pozwanego na treść artykułu 250 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 508 ze zm.), wobec treści art. 170 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, skoro powodowie nie otrzymali propozycji dalszego zatrudnienia w jednostkach KAS.

Sąd Okręgowy podkreślił, że w procesie wykładni prawa ważną kategorię dyrektyw interpretacyjnych stanowią domniemania interpretacyjne, w tym dotyczące racjonalności ustawodawcy. Założenie racjonalnego prawodawcy zakłada istnienie takiego prawodawcy, który tworzy przepisy w sposób sensowny, racjonalny i celowy, znając cały system prawny i nadając poszczególnym słowom i zwrotom zawsze takie samo znaczenie, nie zamieszczając jednocześnie zbędnych sformułowań. Jeżeli zatem u podstaw każdej wykładni przepisu prawnego tkwić winno założenie racjonalności ustawodawcy, to interpretator powinien dążyć do takiego tłumaczenia norm, które by stworzyło spójny z prakseologicznego punktu widzenia system. Skoro zatem ustawodawca w art. 170 ust. 4 ustawy

wprowadzającej ustawę o KAS ujął obie grupy osób - zarówno pracowników, jak i funkcjonariuszy pełniących służbę w dotychczasowych jednostkach, to uznać należy, że zarówno dla pracowników, jak i funkcjonariuszy przewidział świadczenia wyliczane w ten sam sposób, wskazując wprost na przepisy, które znajdą w tym przypadku zastosowanie, tj. ustawę uchylaną w art. 159 pkt 3, a nie świadczenie określone w zupełnie innych przepisach.

Zarzuty apelacji oraz powołaną argumentację prawną mającą uzasadniać tezę, że do pracowników miałyby znaleźć zastosowanie przepisy ustawy o zwolnieniach grupowych Sąd odwoławczy uznał za chybione i w istocie zmierzające do wykazania, że art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS w brzmieniu nadanym przez ustawodawcę jest pozbawiony treści normatywnej, zaś jego wprowadzenie było wynikiem wadliwej techniki legislacyjnej przyjętej przez ustawodawcę. Powoływanie się przez skarżącego w tym zakresie na rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie Zasad Techniki Prawodawczej nie może odnieść zamierzonego skutku. Zasady Techniki Prawodawczej są zbiorem dyrektyw skierowanych do prawodawcy (a właściwie do legislatorów) wskazujących, jak poprawnie wyrażać normy prawne w przepisach prawnych i jak je grupować w aktach normatywnych. Natomiast nie służą one ocenie ważności obowiązującego prawa. Pogląd ten reprezentuje zarówno judykatura, jak również doktryna. Skarżący, powołując się na wskazane Zasady Techniki Prawodawczej, podważa treść i moc obowiązującą wskazanego przepisu, jak również dokonuje jego interpretacji w taki sposób, aby wykazać prawidłowość swojego stanowiska. Przepis art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS odwołuje się do przepisów ustawy uchylonej w art. 159 ust. 3 jedynie w zakresie świadczeń należnych odpowiednio w związku z likwidacją urzędu lub zniesieniem jednostki. Jednocześnie chybione są twierdzenia, że przepis art. 163 ustawy o Służbie Celnej jako przepis nieistniejący w dniu 31 sierpnia 2017 r. nie mógł stanowić podstawy do naliczenia wysokości odprawy pieniężnej dla pracownika i funkcjonariusza, których stosunek pracy i stosunek służbowy wygasły z dniem 31 sierpnia 2017 r., skoro ustawodawca wprost przewidział w przepisach ustawy wprowadzającej ustawę o KAS taką regulację. Za literalnym brzmieniem przepisu art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS przemawia również jego wykładnia systemowa i

funkcjonalna, biorąc pod uwagę system prawa, w którym funkcjonuje ten przepis, a także jego funkcję. Przepis ten został umieszczony w systemie ustawy wprowadzającej ustawę o KAS w powiązaniu z przepisami uchylanymi i przejściowymi, dostosowującymi i końcowymi zawartymi w tej ustawie: ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej, ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych, ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o służbie cywilnej. Przepis art. 170 ust. 4 powołanej ustawy nie reguluje więc całościowej „powszechnej” sytuacji pracowników zwalnianych z przyczyn dotyczących pracodawców, ale obejmuje wyłącznie te konkretne grupy funkcjonariuszy i pracowników wskazanych w tym systemie powiązanych ze sobą ustaw, związanych z wejściem w życie ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej. Należy przyjąć, że wykładnia funkcjonalna tego przepisu wskazuje, że jego celem było zapewnienie funkcjonariuszom i pracownikom wskazanych jednostek, świadczeń określonych w treści art. 163 ust. 1-4 ustawy o Służbie Celnej. Tak należy rozumieć funkcję tego przepisu. Ustawodawca mógł przecież wskazać wysokość świadczenia, czy też określić, że przysługiwać będzie ono w wysokości wynikającej z ustawy o zwolnieniach grupowych. Tego jednak ustawodawca nie uczynił, a co więcej odesłał do konkretnego artykułu ustawy o Służbie Celnej, wskazując że świadczenia te będą przysługiwać w rozumieniu ustawy o Służbie Celnej. Niewątpliwie sformułowanie „w rozumieniu” nie wymaga stosowania *analogia legis*. W tej sprawie wyrażenie „w rozumieniu ustawy o Służbie Celnej” odsyła bezpośrednio do zastosowania jej przepisów w kwestii wysokości świadczenia, którego żądają powodowie.

Sąd Okręgowy wskazał, że powyżej przedstawione odmienne rozumienie i stosowanie art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS w zw. z art. 163 ustawy o Służbie Celnej nasuwa wątpliwości co do wykładni i zakresu jego stosowania oraz uzasadnia wystąpienie przez Sąd odwoławczy do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przedstawione Sądowi Najwyższemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. zagadnienie prawne musi mieć charakter abstrakcyjny, dotyczyć wykładni przepisów prawa oraz mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, którą rozpoznaje

sąd drugiej instancji (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 17 grudnia 1991 r., III CZP 129/91, niepubl.; z dnia 11 lutego 1999 r., III ZP 39/98, OSNAP 2000 nr 7, poz. 284 oraz z dnia 15 października 2002 r., III CZP 66/02, niepubl.). Musi także zachodzić integralny związek między rozstrzygnięciem problemu prawnego, wskazanego przez sąd, a rozpoznawanym środkiem odwoławczym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2009 r., III CZP 10/09, niepubl.).

Podkreślenia wymaga, że ustawodawca, przyznając sądowi drugiej instancji uprawnienie do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., uzależnił skuteczność skorzystania z niego od wystąpienia w sprawie poważnych wątpliwości prawnych oraz niezbędności oczekiwanej odpowiedzi dla rozstrzygnięcia sprawy. Przymiotnik kwalifikujący „poważne” oznacza, że muszą istnieć zasadnicze trudności w ich wyjaśnieniu przy wykorzystaniu podstawowych metod wykładni, zwłaszcza w sytuacji, gdy możliwa jest różna interpretacja budzących wątpliwości przepisów, przy czym za każdą z możliwych interpretacji przemawiają doniosłe argumenty prawne, gdy ponadto brak jest wypowiedzi Sądu Najwyższego, odnoszących się do dostrzeżonego zagadnienia prawnego lub jednolitego i przekonującego sąd odwoławczy stanowiska doktryny (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 19/12, niepubl. oraz z dnia 12 maja 2011 r., III CZP 9/11, niepubl.).

W razie powstania zwykłych wątpliwości interpretacyjnych sąd drugiej instancji powinien rozwiązywać je we własnym zakresie z wykorzystaniem wiedzy, jaką niosą same przepisy oraz ich rozumienie w dotychczasowym orzecznictwie i nauce prawa; w takich okolicznościach nie formułuje się zagadnień prawnych, o których mowa w art. 390 § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 kwietnia 2010 r., III CZP 17/2010, niepubl. oraz z dnia 29 października 2009 r., III CZP 74/09, niepubl.). Kwestia będąca przedmiotem przedstawionego pytania prawnego była już tymczasem przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 23 stycznia 2019 r., III PZP 5/18, przyjął, że pracownikowi o statusie członka korpusu służby cywilnej, którego stosunek pracy wygasł na podstawie art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 16 listopada 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948), przysługuje

odprawa pieniężna na podstawie art. 8 ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1969). Pogląd ten akceptuje Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę. W tej sytuacji istnieje możliwość rozpoznania przez Sąd Okręgowy zarzutów apelacji przy samodzielnym rozważeniu, czy zaprezentowany w uchwale Sądu Najwyższego kierunek wykładni prawa i jego zastosowania uznaje za trafny, czy też optuje za taką jego interpretacją, którą przedstawił w uzasadnieniu swojego postanowienia.

Należy bowiem zauważyć, że z motywów postanowienia Sądu odwoławczego wynika, że jest on przekonany o prawidłowości jednego kierunku wykładni przedstawionej kwestii prawnej, a mianowicie, że z treści przepisu art. 170 ust. 4 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS wynika, że ustawodawca zarówno dla funkcjonariuszy, jak i pracowników przewidział świadczenia wyliczane w ten sam sposób, czyli na podstawie art. 163 ustawy o Służbie Celnej. W uzasadnieniu nie przedstawiono bowiem żadnych argumentów mogących przemawiać za stanowiskiem strony pozwanej o przysługiwaniu pracownikom odprawy na podstawie ustawy o zwolnieniach grupowych.

W judykaturze prezentowane jest zaś konsekwentnie stanowisko o niedopuszczalności przedstawiania zagadnienia prawnego wówczas, gdy sądowi odwoławczemu nie chodzi o jego wyjaśnienie, lecz o nadanie legitymacji aprobowanemu pogładowi, a więc o uzyskanie potwierdzenia swego stanowiska przez Sąd Najwyższy. Nie jest więc wystarczającą przesłanką do zastosowania przez Sąd drugiej instancji art. 390 § 1 k.p.c. samo istnienie nawet rozbieżnej wykładni przepisu w orzecznictwie sądów, w sytuacji, w której sąd odwoławczy jest przekonany o prawidłowości tylko jednego kierunku wykładni określonej kwestii prawnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 18 czerwca 2015 r., III CZP 30/15, niepubl.; z dnia 28 stycznia 2016 r., III CZP 105/15, niepubl.; z dnia 17 lutego 2016 r., III SZP 6/15, niepubl.; z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, niepubl.).

W sytuacji, w której sąd odwoławczy jest przekonany o prawidłowości tylko jednego kierunku wykładni określonej kwestii prawnej, brak jest zatem podstaw do

przedstawienia zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., gdyż nie jest rolą Sądu Najwyższego udzielanie jedynie wsparcia dla stanowiska prawnego stanowczo aprobowanego przez sąd odwoławczy. Celem instytucji prawnej określonej w art. 390 § 1 k.p.c. nie jest bowiem to, aby Sąd Najwyższy potwierdzał jednoznacznie wyartykułowane i aprobowane stanowisko sądu drugiej instancji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 września 2010 r., III CZP 55/10, niepubl.; z dnia 10 lutego 2006 r., III CZP 1/06, niepubl.; z dnia 23 lipca 1998 r., III CZP 24/98, niepubl.).

Mając to na uwadze, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.